

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية (وصايا)

قبول وصیت

درس ۳

استاد وافی

قبول وصیت

بنابر رأی مصنف و رأی مشهور، در صورتی قبول صحیح است که موصی له، وصیت را بعد از وفات و قبل از قبول، ردّ نکرده باشد؛ پس اگر موصی له، ایجاب موصی را در زمان حیات او ردّ کرده باشد؛ پس از وفاتش هم می تواند دوباره قبول کند و این قبول، صحیح و مؤثر است.

ردّ موصی له

بر ردّی که موصی له در زمان حیات موصی نموده، اثری مترتب نیست؛ زیرا این ردّ، خالی از دو احتمال

۱. ملکیت در زمان حیات را خنثی و زائل می کند.

۲. ملکیت پس از حدوث موت را خنثی و زائل می کند.

اثری بر این دو فرض مترتب نبوده و صلاحیتی برای ابطال ملک ندارد؛ زیرا ملکیت در زمان حیات موصی، برای موصی له قابل تحقق نیست و ملکیت متأخر از حیات و پس از فوت نیز اگرچه قابلیت تحقق را دارد؛ ولی در زمان حیات و در وقت ردّ، موجود نشده تا ردّ بتواند آن را باطل نماید. بنابراین، وجود و عدم ردّ یاد شده، باهم مساوی بوده و هیچ گونه اعتباری بر آن وجود ندارد.

قبول بعد از ردّ

قبول بعد از ردّ (چه در زمان حیات صورت گیرد و چه بعد از آن)، جایز نبوده و برای وقوعش مجالی وجود ندارد؛ زیرا ایجاب، به واسطه ردّ سابق باطل شده و پس از آن، صیغه دیگری به عنوان ایجاب،

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

حاصل نشده که مقتضی وصیت باشد؛ بنابراین، قبول بدون ایجاب، هیچ اثری ندارد؛ همان طوری که قبول شخص [متَّهَب]، بعد از ردّ صیغه ایجاب هبه، بی فایده می باشد.

افتراق هبه و وصیت

ممکن است گفته شود بین وصیت و هبه فرق است و از حکم در هبه نمی توان حکم وصیت را استفاده کرد؛ زیرا در هبه، مقارنت بین ایجاب و قبول شرط است؛ لذا اگر متَّهَب، هبه را ردّ کند و پس از آن به قبول مبادرت ورزد؛ به ملاحظه عدم رعایت تطابق بین دو رکن، عقد ایجاب باطل شده و قبول بعدی اثری ندارد؛ بخلاف وصیت، که رعایت مطابقت بین ایجاب و قبولش شرط نیست؛ از این رو، وجهی برای عدم جواز قبول بعد از ردّ، وجود ندارد.

ردّ تنظیر

بر فرض که وصیت با هبه فرق داشته و تنظیر باطل باشد؛ می توان عقد وکالت را تنظیر کرد که بین ایجاب و قبولش تقارن و تطابق شرط نیست؛ کما اینکه در وصیت هم شرط نیست.